

Wolność jako podstawa życia społecznego w myśli ks. Józefa Tischnera

Sławomir Przybyło

Tematem pracy jest analiza myśli Tischnera na temat wolności. Wartość ta była dla niego kluczowa, ale nie najważniejsza – za taką uważał dobro. Choć określał wolność różnorodnie, to traktował ją głównie jako sposób istnienia dobra. Tischner był aktywnym uczestnikiem ważnych wydarzeń Polski drugiej połowy XX wieku. Wielokrotnie dawał wyrazy swojego przywiązania do wolności. Jego myśl czerpała z dorobku wielu filozofów, w szczególności chrześcijańskich, niemieckich i żydowskich. Duży wpływ miał na niego Jan Paweł II, z którym zgadzał się co do potrzeby obrony godności człowieka. Tischner cenił wolność ekonomiczną i gospodarkę wolnorynkową. Przypominał jednak o potrzebie solidarności z potrzebującymi. Przestrzegał przed obwinianiem wolności za takie problemy, jak ubożenie części społeczeństwa czy ataki na Kościół. Był zwolennikiem demokracji, takiej jednak, która ma etyczne podstawy. Cenił umiejętność: życia we wspólnocie, dialogu, dbania o dobro wspólne; a także patriotyzm. Bliski był poglądom Lorda Actona i Mirosława Dzielskiego, uważanych za chrześcijańskich liberałów. W wielu punktach różnił się jednak od klasycznego liberalizmu: sprzeciwiał się aborcji i dużej swobodzie obyczajowej; nie uważał wolności za wartość absolutną. Jego myśl była w większości zbieżna z posoborowym nauczaniem społecznym Kościoła.

Słowa kluczowe: wolność, liberalizm, katolicyzm, wspólnota